

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Brigity Chrástilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci žalobkyně: **N. M.**, zastoupené Mgr. Janem Horáčkem, advokátem, se sídlem Palackého 46, Přerov, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované o odnětí částečného invalidního důchodu ze dne 10. 1. 2006, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 7. 2006, č. j. 20 Cad 7/2006 - 26,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci, advokátu Mgr. Janu Horáčkovi, **se přiznává** odměna ve výši 2349,20 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala včas kasační stížnost proti v záhlaví blíže označenému rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta její žaloba směřující proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 1. 2006, č. X, jímž byl stěžovatelce podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), odňat od 18. 2. 2006 částečný invalidní důchod.

Krajský soud stěžovatelčinu žalobu rozsudkem podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), zamítl jako nedůvodnou.

V odůvodnění rozsudku soud uvedl, že podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Olomouci ze dne 9. 12. 2005 stěžovatelka není nadále částečně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 20 %. Soud si vyžádal doplnění řízení posudkem vypracovaným Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) ze dne 16. 5. 2006, jež došla na základě prostudování lékařské dokumentace stěžovatelky k závěru, že se u posuzované k datu vydání napadeného rozhodnutí jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož hlavní příčinou byl víceetážový bolestivý páteřní syndrom při degenerativních změnách bez kořenového postižení. Toto zdravotní postižení posudková komise podřadila pod kapitolu XV, odd. F, položku 2, písm. b) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., ve znění platném k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované, přičemž pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti u stěžovatelky hodnotila 25 %. Stěžovatelka dle posudku komise k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované nebyla částečně invalidní podle § 44 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění. Krajský soud hodnotil provedené důkazy jednotlivě i v jejich souhrnu a dospěl k závěru, že posudek vypracovaný posudkovou komisí je přesvědčivý a náležitě odůvodněný. Jestliže podle zjištěných a odůvodněných závěrů posudkové komise činil pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatelky 25 %, nesplňuje tedy podmínky částečné invalidity dle § 44 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění, a proto soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatelka podala do zamítavého rozhodnutí krajského soudu kasační stížnost. Nesouhlasí s posudkovým závěrem komise ze dne 16. 5. 2006, neboť dle jejího názoru nebyly zohledněny další diagnózy zjištěné ještě před přiznáním důchodu, a to ischemie se srdeční arytmií, nefrolitiasa apod. Jako důvod podání kasační stížnosti uvedla vady rozhodnutí ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Konkrétně namítla, že Krajský soud v Ostravě na projednávanou věc sice správně aplikoval § 44 zákona o důchodovém pojištění, ale v dokazování a hodnocení se omezil pouze na aplikaci § 44 odst. 1, který požaduje nejméně 33% pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti jako podmínku částečné invalidity. Podle § 44 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec částečně invalidní též tehdy, jestliže mu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně ztěžuje obecné životní podmínky. Krajský soud přitom v řízení a následně v rozhodnutí dle názoru stěžovatelky zcela pominul zhodnocení namítaného zhoršení zdravotního stavu ve vztahu k citovanému ustanovení. Posudková komise ve svém lékařském posudku dle stěžovatelky konstatovala pouze pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 25 %, ale nezabývala se již otázkou, v jaké míře její zdravotní stav ztěžuje obecné životní podmínky. Stěžovatelka poukazuje na svůj špatný zdravotní stav, jež ji omezuje v běžném životě, obtížný a bolestivý pohyb, závratě, pocity slabosti a úzkosti, přičemž se domnívá, že vzhledem k těmto zdravotním obtížím splňuje podmínky § 44 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Lékařské podklady a hodnocení z nichž vycházela při svém rozhodování žalovaná, a posléze i krajský soud, jsou dle názoru stěžovatelky nesprávné, neboť vycházejí z nedostatečných skutkových zjištění. Správní orgán, jakož i soud, pominul provést dokazování a hodnocení splnění podmínky částečné invalidity ve smyslu § 44 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Dále stěžovatelka namítla, že napadené rozhodnutí soudu je nepřezkoumatelné, jelikož se opírá o neúplný znalecký posudek a tato vada mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí. Závěrem kasační stížnosti navrhuje, aby

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu pro výše uvedené důvody zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se k podané kasační stížnosti nevyjádřila.

Ze správního a soudního spisu byly pro posouzení věci zjištěny následující skutečnosti:

Rozhodnutím ze dne 10. 1. 2006, č. X, žalovaná stěžovatelce odňala dle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění od 18. 2. 2006 částečný invalidní důchod. Vycházela při tom z posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Olomouci ze dne 9. 12. 2005, v němž posudkový lékař dospěl k závěru, že stěžovatelčin dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je zapříčiněn poruchou adaptace na dlouhodobý stres středního stupně. Vzhledem ke klinickému nálezu, ostatním zdravotním postižením a pracovnímu zařazení, posudkový lékař hodnotil pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti dle kapitoly V, položky 4, písm. b) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., 20 %, a rovněž konstatoval, že se nejedná o zdravotní postižení odpovídající příloze č. 3 citované vyhlášky, umožňující soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek, jakož se ani nejedná o zdravotní postižení odpovídající příloze č. 4 citované vyhlášky, značně ztěžující obecné životní podmínky. Posuzovaná není podle posudku schopna fyzicky a psychicky náročné práce, práce stresující a ve vynuceném tempu a polohách a v nepříznivých klimatických podmínkách.

Krajský soud si pro účely přezkumného řízení zdravotního stavu stěžovatelky na základě § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., vyžádal odborné lékařské posouzení Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí. Při ústním jednání, za účasti zástupce žalované nikoliv však stěžovatelky, která se k jednání soudu nedostavila, ačkoliv byla řádně obeslána, provedl důkaz posudkem vypracovaným posudkovou komisí dne 16. 5. 2006, v němž jsou podrobně popsány jednotlivé lékařské nálezy a učiněn závěr, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované o odnětí částečného invalidního důchodu nebyla stěžovatelka plně invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění a nebyla ani částečně invalidní podle § 44 odst. 1 a 2 citovaného zákona. Procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti vzhledem k dalším zdravotním postižením posudková komise hodnotila 25 %, přičemž za rozhodující příčinu stěžovatelčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované označila víceetážový bolestivý páteřní syndrom při degenerativních změnách bez kořenového postižení uvedený v příloze č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kapitole XV, oddílu F, položce 2, písm. b). Pro použití § 6 odst. 4 citované vyhlášky posudková komise nenašla důvod. Soud v posudku neshledal vady a neměl pochybnosti o jeho správnosti.

Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podala včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje důvody, které podle svého obsahu představují námitky proti rozsahu a správnosti posouzení zdravotního postižení. Nesprávnost posouzení rozsahu zdravotního postižení, jímž stěžovatelka trpěla ke dni vydání napadeného rozhodnutí žalované a v důsledku toho i nesprávné posouzení zákonných podmínek invalidity podle § 39 odst. 1 a § 44 odst. 1 a 2

zákonu o důchodovém pojištění může být vadou řízení před soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a pro tento důvod Nejvyšší správní soud kasační stížnost shledává přípustnou. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek krajského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

K námitce stěžovatelky týkající se nesprávného posouzení jejího zdravotního stavu a tedy i podmínek nároku na invalidní důchod soud nejprve obecně uvádí následující. Posouzení zdravotního stavu a souvisejícího zbytkového pracovního potenciálu je věcí odborně medicínskou; soud k ní nemá potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, jimž tyto znalosti svědčí, aby se o těchto otázkách vyslovily. Soud pak hodnotí veškeré důkazy v řízení takto získané. V řízení, které je přezkumným řízením vůči rozhodnutí žalované, soud opatřuje posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v souladu s pokynem § 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Pro rozhodnutí soudu tak má zcela zásadní význam právě závěr vyslovený v posudku odborné lékařské komise. Z toho důvodu musí z posudku vyplývat, že komise zasedala v řádném složení dle § 3 vyhlášky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, dále ve smyslu § 3 odst. 8 ve spojení s § 1 odst. 2 této vyhlášky musí z posudku vyplývat, zda a jak přihlédla komise při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti k výsledkům vlastního šetření, zda a jak vycházela z lékařských zpráv a posudků vypracovaných odbornými lékaři o zdravotním stavu posuzované. Posudek musí konečně obsahovat posudkový závěr, ze kterého vyplývá posouzení jednak zdravotního stavu posuzované, v případě dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu i zdravotní postižení, které je jeho příčinou (§ 6 odst. 3 vyhlášky č. 284/1995 Sb.) a jednak poklesu schopnosti jeho soustavné výdělečné činnosti.

Posudek, který zcela splňuje požadavek celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti, bývá zpravidla důkazem stěžejním. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník soudního řízení uplatňující nárok na důchod podmíněný dlouhodobým nepříznivým zdravotním stavem, jakož i v tom, zda podaný posudek obsahuje náležité odůvodnění posudkového závěru tak, aby byl tento závěr přesvědčivý pro soud, který nemá ani nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity (ať plné či částečné) závisí především. Důležitým pravidlem, které nutno zvláště zdůraznit, je ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s., jež stanoví, že při přezkoumání rozhodnutí soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. To znamená, že posudková komise ministerstva musí ozřejmit své závěry právě ve vztahu k období, kdy bylo vydáno rozhodnutí o odnětí invalidního důchodu.

Krajský soud v Ostravě v řízení o žalobě, jak bylo již konstatováno, vycházel z lékařského posudku vypracovaného posudkovou komisí dne 16. 5. 2006, podle kterého šlo u stěžovatelky o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož příčinou je stav daný víceetážovým mnohaletým bolestivým páteřním syndromem s cervikobrachiální symptomatikou a lumboischiadickým syndromem při degenerativních změnách krční páteře, stav po artroskopii levého ramenního kloubu v roce 1996 s fyziologickým nálezem v kloubu a po burzoskopii s nálezem zmnožené burzální tkáně s dekompresí

subakromiálního prostoru, s omezením hybnosti v ramenním kloubu, levostrannou omartrozou, počínající levostrannou gonartrozou, počínající koxartrozou, poruchou adaptace na dlouhodobý stres středně těžkého stupně, zvýšená nervosvalová dráždivost, neurovegetativní dystonie, drobná cysta levé ledviny (v dokumentaci neprokázána nefrolitiasa), léková alergie a lehká hyperlipémie. Při posuzování zdravotního stavu stěžovatelky ke dni rozhodnutí žalované o odnětí částečného invalidního důchodu posudková komise konstatovala, že narozdíl od posudkové komise Okresní správy sociálního zabezpečení v Olomouci nehodnotila stěžovatelčin nepříznivý zdravotní stav dle kapitoly V, položky 4, písm. b), přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., neboť vertebrogenní postižení posoudila jako závažnější postižení, jež více omezuje pracovní potenciál, než údajná porucha adaptace na dlouhodobý stres středně těžkého stupně, která není v psychiatrickém nálezu specifikována a doložena. Posudková komise tedy dospěla k závěru, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky k datu vydání rozhodnutí žalované o odnětí částečného invalidního důchodu byl víceetážový bolestivý páteřní syndrom při degenerativních změnách bez kořenového postižení uvedený v příloze č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., v kapitole XV, oddílu F, položce 2, písm. b), přičemž pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatelky komise hodnotila 25 %. Pro aplikaci § 6 odst. 4 citované vyhlášky posudková komise neshledala důvod.

K námitkám stěžovatelky Nejvyšší správní soud uvádí, že posudkové zhodnocení jejího zdravotního stavu bylo provedeno na základě prostudování její kompletní spisové a zdravotní dokumentace, jež tvoří součást spisu. Je toho názoru, že posudek vypracovaný dne 16. 5. 2006 posudkovou komisí je úplný a přesvědčivý, neboť komise vycházela při posuzování stěžovatelčina zdravotního stavu z kompletní zdravotní dokumentace, jakož i z jednotlivých lékařských nálezů, zejména neurologického, ortopedického, psychiatrického a interního a dále z vlastního vyšetření stěžovatelky při jednání posudkové komise dne 16. 5. 2006. Ve svých závěrech komise neopomenula zohlednit žádnou ze zdravotních potíží, a to ani stěžovatelkou v kasační stížnosti namítanou, tj. že trpí ischemií a srdeční arytmií, jakož i nefrolithiasou. Podle lékařské dokumentace však nefrolithiasa u stěžovatelky prokázána nebyla a podle interního vyšetření byl nález na srdci a EKG zcela v normě. Nejvyšší správní soud proto nemá důvodu shledat posudek neúplným. Z hlediska výše naznačených požadavků na úplnost a přesvědčivost odborného lékařského posudku ze dne 16. 5. 2006 se tedy posudková komise podle Nejvyššího správního soudu dostatečně obsáhle vyjádřila a své lékařské závěry přesvědčivě odůvodnila a krajský soud proto neměl důvod k úvaze, že by bylo nutné skutkový stav, jež se váže k zdravotnímu stavu stěžovatelky v době rozhodování, dále doplňovat znaleckým posudkem. Nejvyšší správní soud proto neshledal v postupu krajského soudu žádnou vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí.

Ke stěžovatelčině námitce spočívající v nezohlednění § 44 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění lze konstatovat, že posudková komise u stěžovatelky neshledala natolik závažný zdravotní stav, jež by jí značně ztěžoval obecné životní podmínky. O takový stav jde zejména v případech tzv. fyzické invalidity, kterou lze uznat u osob, jež trpí natolik závažnými nemocemi a vadami, pro které mohou ve srovnání se zdravými osobami žijícími v obdobném prostředí vykonávat běžné životní potřeby jen se značnými obtížemi; taxativní výčet těchto zdravotních postižení obsahuje příloha č. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Jedná se o zdravotní postižení ortopedická (např. zkrácení dolní končetiny o

10 cm a více, omezená schopnost chůze po amputaci nohy), postižení chirurgická (např. umělé vyústění trávicího a močového traktu), postižení nervová (např. úplné ochrnutí), postižení smyslová (např. úplná hluchota), což u stěžovatelky nebylo zjištěno.

Vzhledem k výše uvedeným závěrům posudkové komise, která posoudila míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatelky dle kapitoly XV, oddílu F, položky 2, písm. b), přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., ve znění platném v době vydání napadeného rozhodnutí žalované, na 25 %, a nezpochybnila tak rozhodnutí žalované, dospěl zdejší soud k závěru, že ani řízení před správním orgánem netrpělo vadami, jež by měly za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Kasační stížnost byla proto jako nedůvodná zamítnuta (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší. Žalované, ač byla v řízení úspěšná, takové právo ze zákona nenáleží.

Stěžovatelce byl pro řízení o kasační stížnosti usnesením Krajského soudu v Ostravě č. j. 29 Cad 16/2006 - 41 ze dne 2. 10. 2006 ustanoven zástupce, advokát Mgr. Jan Horáček, se sídlem Palackého 46, 750 02 Přerov. Nejvyšší správní soud zástupci přiznal podle § 35 odst. 8 s. ř. s. odměnu ve výši 1 x 500 Kč, za úkon právní služby spočívající v doplnění kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu (dále jen „advokátní tarif“), a dále náhradu hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč za jeden úkon podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, celkem 800 Kč. Dále Nejvyšší správní soud přiznal zástupci náhradu hotových výdajů spojených s tímto úkonem právní služby vynaložených na cestovní výdaje - použití osobního motorového vozidla - za účelem prostudování spisu u krajského soudu dne 22. 3. 2007 (viz. záznam v soudním spisu na č. l. 55), podle § 13 odst. 1 a náhradu za promeškaný čas podle § 14 advokátního tarifu. Výše náhrady cestovních výdajů se podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu řídí právními předpisy o cestovních náhradách, tj. § 157 a § 158 zákoníku práce a vyhláškou Ministerstva práce a sociálních věcí č. 577/2006 Sb., kterou se pro určení výše náhrady za spotřebovanou pohonnou hmotu na rok 2007 stanoví průměrná cena pohonných hmot. V tomto případě se jednalo o motorovou naftu, jejíž průměrná cena v tomto období činila za 1 litr 28,10 Kč. Vzdálenost z místa sídla zástupce (Přerov - obec) do místa soudu (Ostrava) a zpět činí 176 km, průměrná výše spotřeby osobního automobilu ustanoveného zástupce dle technického průkazu, jehož kopii zdejšímu soudu předložil, činí 5,67 l motorové nafty na 100 km a sazba základní náhrady za 1 km jízdy činí dle § 157 odst. 4 zákoníku práce, u osobních silničních motorových vozidel nejméně 3,80 Kč. Nejvyšší správní soud proto přiznal ustanovenému zástupci za prokázaný počet najetých kilometrů na uvedené trase 668,80 Kč základní náhrady a 280,40 Kč za spotřebovanou pohonnou hmotu, celkem tedy 949,20 Kč. Náhrada za tři hodiny promeškaného času činí dle § 14 advokátního tarifu 600 Kč. Nejvyšší správní soud neuznal úkon právní služby spočívající v převzetí a přípravě právního zastoupení, jelikož zástupce stěžovatelky neprokázal uskutečnění první porady s klientem dle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb. Ustanovený advokát není plátcem daně z přidané hodnoty, Nejvyšší správní soud proto přiznanou odměnu o částku odpovídající dani podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, nezvýšil. Ustanovenému zástupci se přiznávají náhrady nákladů v celkové výši 2349,20 Kč. Tato

částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. června 2008

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu